

(/)

[🏠 \(/\)](#) > Lokalhistorie (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie>)> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Vejlebogen 2022

[← Forrige artikel](#) (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/da-aarhus-blev-moderne>)

Vejlebogen 2022

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 274*Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022)) **t**[https://twitter.com/home?status=.](https://twitter.com/home?status=) Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022)) **in**[http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022&title=)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/vejlebogen-2022)&title=)

Vejlebogen 2022

Årbog for Byhistorisk Selskab for Vejle.**Byhistorisk Forlag, Vejle. 124 sider illustreret. 95 kr.***Af Per Ole Schovsbo*

Endnu et bind af Vejlebogen er udkommet. Den indeholder 9 spændende historiske artikler, en gennemgang af årets begivenheder, årets litteratur om Vejle Kommune og et navneregister (steder og personer).

Apoteker Ole Lenarth Nielsen, der er en erfaren togbane-forsker, skriver meget detaljeret om Vejle-Vandel Jernbane (VVJ), der var i drift fra 1897 og blev forlænget til Grindsted i 1914 og nedlagt 1957. Den fik tidligt direkte kontakt med et større netværk af mindre baner på vestegnen, der i vore dage hovedsageligt kun er historie. Forfatteren gennemgår de lokalpolitiske overvejelser, før staten i 1894 udstedte en eneretsbevilling til Vejle-Vandel Jernbaneselskab, der i princippet løb indtil 1990. Forfatterens omfattende research åbner for et velbevaret arkivmateriale som også gør læserne i stand til at følge arbejderne med at anlægge banen, dens driftsbygninger, stationerne, indkøb af materiel, billetsystemer og meget andet. De historiske fotos er spændende ligesom de mange detaljer, som kun indforståede hidtil har været opmærksom på.

Pens. Musikskoleleder Flemming Hundevad Meng fortæller om skorstensfejermester Johan Carl Seidel (1817-1900) der både havde bygget sin egen violin, komponeret en del musik – der desværre er tabt – og fungerede næsten som byens stadsmusikant indtil sin død. Der gøres fint rede for familien og dens historie, der tager sin begyndelse i Danmark med indvandringen fra Zittau i Sachsen i begyndelsen af 1800-tallet.

Tidligere kontorfuldmægtig Jens Klitgaard Christensen bringer en ufuldstændig skitse af løjtnant Heinrich Georg Friedrich v. Shönmarcks korte liv (1885-1908). Løjtnanten gjorde tjeneste ved den prøjsiske hærgarnison i Berlin og opholdt sig midlertidigt hos sin familie på Tirsbæk Slot, hvor han døde af blindtarmsbetændelse. Han blev begravet på Bredballe kirkegård, mens forældrene, et grevepar fra slottet Borek Strzelinski i Slesien, der i perioden gradvist blev indlemmet i preussiske Grossburg, bosatte sig flere år senere ved Bredballe Strand. Den svenskfødte mor blev begravet på Bredballe kirkegård 27 år efter sønnens død på Tirsbæk, mens faderen forsvinder ud af historien. Det er en lidt abrupt fortælling, som ifølge anmelderen godt kunne have fortjent lidt mere forskning både i Tirsbæk godsarkiv (hvis det findes?) og på de efterhånden meget omfattende slægtshistoriske platforme på nettet. Man kunne jo formode at forældrenes tilværelse på slottet i Slesien var påvirket af følgerne af de Slesiske krige og de derfor som flygtninge bosatte sig i en villa på Bredballe Strand nær familien på Tirsbæk Slot.

Pensioneret overassistent Lis Krintel Hansen fortæller om sine forældres tid som kærestepar og nygifte. Det er en fin lille beretning om fiskeren Frode Krintel (1922-) og Ragnhild Krintel (1925-) i Vejle. Især er det billederne af og beretningerne om Frodes tid som værnepligtig marinesoldat under krigen, der vækker størst interesse, ikke mindst flådens sænkning på Holmen i 1943 og Frodes frygtløse deltagelse i minerydningen efter krigen. Anmelderen bemærker dog skolemesteragtigt, at man ikke skærer honning på en honningfabrik, men voks, der monteres i de tavler der sættes i bistaderne. Hertil kommer at efeu ikke får røde blade om efteråret – det gør rådhusvin til gengæld. Det er dog kun detaljer som indrammes af den kærlige fortælling om de unges tilværelse under og i årene efter besættelsen.

Direktør Thomas Hjort Lissau beretter om familiefirmaet Lissau i Vejle gennem 100 år. Det begyndte med at forfatterens oldefars bagerbrød blev udtørret af solens stråler gennem butiksvinduet på Langelinie i Vejle. Kunderne skal jo gerne kunne se bagerens fristelser, så bageren kunne ikke bare rulle et gardin for - men så fik bagerens søn den ide at forsøge at sløre vinduet med et transparent gardin. Det tillod kunderne at se brødet, uden at det blev ødelagt af solen. Det blev begyndelsen til tre generationers produktion og udvikling af både rullegardiner og persienner frem til 2022, hvor firmaet skiftede ejer. Den yngste Lissau, forfatteren til artiklen, fortsatte dog med at udvikle og producere den særlige Lissaureol. Det er en spændende erhvervshistorie, der læses med tilbageholdt åndedræt.

Tidligere journalist Vibeke Kruse fortæller om Sigrid Agnete Jørgensen (1910-1994), der drev Duedahls Restaurant med ret til udskænkning af stærke drikke på Dæmningen i Vejle fra 1949 til 1976. Frk. Jørgensen var enlig mor til datteren Zita og var i stand til med sikker hånd at drive restauranten med to medarbejdere alle ugens dage bortset fra søndag eftermiddag, hvor der var lukket. Der var en fast kundekreds der spiste varm mad hver dag kl. 12. Bandt gæsterne var Zitas far, der var tidligere politimand og senere lagerforvalter. Med andre ord en lille fortælling om et slidsomt liv der gav megen fred og stabilitet i det nære samfund.

Pensionerede folkeskolelærer Bøje Lund fortæller om sin barndoms skole i Knabberup, der blev nedlagt i 1963 til fordel for en moderne centralskole i Skibet. Det var en følge af folkeskoleloven af 1958, der overalt i landet medførte at de små sogneskoler blev slået sammen for at give et bedre undervisningstilbud til eleverne (Den blå Betænkning) og styrke sognekommunernes økonomi. Bøje Lund fortæller om sin skolegang, der tog sin begyndelse 1. april 1958 i

Knabberup, og som sluttede med 7. klasse i 1964 på Skibet Centralskole og blev efterfulgt af tre år på en realskole i Vejle by. Her forsvandt glæden ved skolen på grund af ørkesløs og streng disciplin. Men efter nogle år som typograf oplevede Bøje Lund alligevel at blive folkeskolelærer på sin barndoms skole i Skibet indtil sin pension.

Pens. kliniske professor ved Region Syddanmark Egon Stenager fortæller lidt om "anonyme" medlemmer af modstandsbevægelsen under besættelsen. De var meget fåmælte og fortalte helst ikke om deres oplevelser, både fordi det kunne være farligt at vide for meget mens det stod på, og man måske efter befrielsen anså det for bedst at lægge traumerne på hylden. Stenager forsøger at finde svaret blandt sine ældre familiemedlemmer på, hvorfor man tav. Flere var "stærke jyder", der ikke gjorde væsen af sig. Andre følte sig hele livet forpligtet af det tavshedsløfte, der var givet under besættelsen. Konklusionen er naturligvis, at mange fik et dårligt liv og døde for tidligt på grund af senfølger og at betydningsfulde begivenheder og aktive personers indsats ikke huskes længere.

Journalist Lars Ringholm tager udgangspunkt i sin barndoms erindring om en ligkisteforretning i gaden Gulkrog i Vejle, der var grundlagt i 1880 af snedker Jens Vilhelm Boesen (1853-1923). I begyndelsen kunne man købe stort set alle former for trævarer i forretningen - samt bitavler og bistader - som han selv producerede. Snedkermesterens kone var desuden ferm til at bage honningkager, som kong Christian 9. og dronning Louise fik smag for. Hun blev kongelig hofleverandør af honningkager indtil dronning Louises død i 1898. Anden generation Boesen der tog over i 1923, indskrænkede produktionen til ligkister og redskaber til biavl - og ændrede virksomheden til en bedemandsforretning. Den tredje generation overtog virksomheden i 1939 og videreførte den som begravelsesforretning med egen produktion af ligkister, mens fremstillingen og salg af udstyr til biavl blev opgivet. Efter 1969 blev forretningen bortforpagtet og siden solgt til anden side og den indgår nu i en kæde af bedemandsforretninger, mens afdelingen Vejle har bevaret navnet "Boesen".

Man opfatter ofte lokalhistorikeren som den nationale histories frontløber ligesom den landmand, der bag sin plov ser levn fra oldtiden komme til syne. Det er de spredte detaljer og små historier, der i sig selv er interessante, men som også bidrager til nationens historie. Den nationale historie indeholder i princippet en syntese af alle relevante lokale historier - mens det omvendte jo ikke er tilfældet.

Den nationale historieskriver kan imidlertid ikke få alt med i sin fortælling og må derfor gennemføre en række fravalg. Det går som regel ud over den lille historie fx fortalt i de lokale årbøger. Derfor er det godt at Vejlebogen - ligesom mange andre lokalhistoriske årbøger - bliver udsendt i et indbydende udstyr og gennemført layout. En pointe er jo så, at årets begivenheder på Vejle-egnen bliver omtalt i en lokalhistorisk sammenhæng. Det giver læseren en klar fornemmelse af også nulevende personer og begivenheder har plads i historien. Det gælder ikke kun Christian 4. og Allan Simonsen.

[Historie-online.dk, den 21. december 2022]

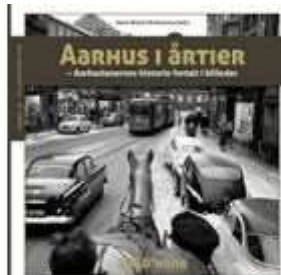
← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/da-aarhus-blev-moderne>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

KØBSTADENS METAMORFOSE

(<https://www.historie-online.dk/boger/koebtadens-metamorfose>)

AARHUS I ÅRTIER

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal->